

แนวทางการส่งเสริมจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบล
คลองเจ็ด อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี
Guidelines for Education Promotion of Child Development Centers under
Khlung Jed Sub-district Administration Organization, khlunguang District,
Pathum Thani Province

พัชรนันท์ ยอดสิน Patcharanan Yodsini^๑
สมศักดิ์ บุญปู Somsak Boonpoo^๒
พระมหาญาณวัฒน์ ฐิตวฑฒโน
PhramahaYannawat Thitavaddhano^๓

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ ๑) เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี นโยบายและวิธีการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาเด็กเล็ก ๒) เพื่อวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเจ็ด อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ๓) เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเจ็ด อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยประกอบด้วยการวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ๑๐ รูป/คน และการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ๑๑ รูป/คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

๑. แนวคิด ทฤษฎี นโยบายและวิธีการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย ๑) การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และให้มีการกระจายอำนาจไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สถานศึกษาบริหารจัดการได้เอง ๒) การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องยึดหลักการจัดการศึกษาตลอดชีวิตการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของสังคมและการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องที่ต้องสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ๓) การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนกระทรวงมหาดไทย มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการทั้ง ๔

^๑สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
rungyodsini55@gmail.com

^๒คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

^๓คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ด้าน ได้แก่ ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อพัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณลักษณะ และสมรรถนะตามวัย ๔) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย กำหนดมาตรฐานการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ๑๑ ด้าน และ ๕) นโยบายการบริหารงานของผู้บริหารท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเจ็ด อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ได้กำหนดเป็นพันธกิจ ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการจัดการศึกษา ด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น แล ด้านส่งเสริมการกีฬานันทนาการ

๒. สภาพการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเจ็ด อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่า ๑) การส่งเสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในตำบล บุคลากรครูผู้ดูแลเด็กเล็กมีอัตราส่วนไม่เหมาะสมกับนักเรียน สถานที่เครื่องเล่นสนามไม่ได้มาตรฐาน ยังขาดห้องพยาบาล มุมพักผู้ปกครอง งบประมาณมีข้อจำกัดในการบริหารจัดการ และอาคารสถานที่ยังไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็กนักเรียนที่เพิ่มขึ้นในปัจจุบัน ๒) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้มาตรฐานสากล มาตรฐานที่ใช้ในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นมาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีทั้งหมด ๒๓ มาตรฐาน ๙๔ ตัวบ่งชี้ ซึ่งมีรายละเอียดมากทำให้การบริหารจัดการได้ไม่ทั่วถึง ทุกตัวบ่งชี้ ๓) การส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ในตำบล แหล่งเรียนรู้ในตำบลมีน้อยไม่ค่อยน่าสนใจ และแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญบางแหล่งอยู่นอกพื้นที่ตำบลต้องใช้งบประมาณเพิ่มขึ้น ๔) การทำนุบำรุง ศาสนา อนุรักษ์สืบสานศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีปัญหาเพียงเล็กน้อย เพราะสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนได้ตรงกับแผนและโครงการที่วางไว้ และ ๕) การส่งเสริม กีฬาและนันทนาการ มีข้อจำกัดของกฎระเบียบที่ใช้ในการทำงานมากจึงไม่สามารถทำตามความต้องการของชุมชนได้ทุกอย่างและปัญหางบประมาณ

๓. แนวทางการส่งเสริมจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบล คลองเจ็ด อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เป็นการร่วมส่งเสริมสนับสนุนกับทุกภาคส่วนในสังคม เพื่อเป็นการระดมความร่วมมือให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และส่งเสริม ความพร้อมของเด็กเล็กในการเข้ารับการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพและส่งเสริม ความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชนท้องถิ่น ประกอบด้วย ๕ ประการ ได้แก่ ๑) วัตถุประสงค์ ๒) หลักการ ๓) ระบบการดำเนินการ ๔) การส่งเสริมจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๕) หลักพุทธ ธรรมที่ส่งเสริมการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ พรหมวิหาร ๔ อิทธิบาท ๔ และสังคหวัตถุ ๔

คำสำคัญ: แนวทางการส่งเสริมจัดการศึกษา, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

Abstract

The objectives of this thesis were: 1) to study concept, theory, policy, and method of educational management for child development. 2) to analyze the state of educational management of the child development centers under Khlong Jed Sub-district Administration Organization, khlongluang District, Pathum Thani Province, and 3) to propose a guideline for educational management promotion of child development centers under Khlong Jed Sub-district Administration Organization, khlongluang District, Pathum Thani Province. The data of this qualitative research were collected from documents, in-depth interviews with 10 key-informants and focus group discussions with 11 experts and the analyzed by content analysis.

The results of the study found that:

1. The concept, theory, policy and method of educational management for child development consist of; 1) the educational management under the National Education Act BE 2542 (1999), the educational management must develop learners accomplished with physical health, mental health, wisdom, knowledge, characters, ethics and culture in living a life, to be able to live with others happily, and to decentralize educational management authority to local government organizations, 2) Educational administration of local government organizations must be based on the principle of lifelong education, and be consistent with constitution of Thailand in order to implant consciousness in democratic form of government with the King as Head of State, 3) The objectives of child center development of Ministry of Interior were to support learning process and developing of children with desirable characteristics and capacity in 5 aspects; physical, emotional, mental, social and intellectual, 4) Department of Local Administration, Ministry of Interior, issued standards for the child center development in academic management and activity in curriculum in 11 aspects, and 5) Local administration policy of Khlong Jed Sub-district Administration Organization, khlongluang District, Pathum Thani Province had missions in 5 aspects; educational management promotion, child development center promotion, learning resources promotion, promotion of religions, arts, cultures, customs and local wisdom, and sport and recreation promotion.

2. The state of educational management of the child development centers under Khlong Jed Sub-district Administration Organization, khlongluang District, Pathum Thani Province indicated that; 1) In educational management promotion, a number of teachers and with caregivers are not matched with a number of children, the playground was under the standard, first aid room and parlor for children's parents are in need, there is a limited budget for operation, and

the space and area cannot cope with the increasing number of children in centers, 2) The standards of child center operation by Department of Local Administration consist of 23 criterias and 94 indicators, which cause difficulty in operation, 3) In Tambol learning resources promotion, there are a few learning resources in the area, and the prominent learning resources are located outside the Tambol area, so more budget has to be spent, 4) Conservation of religions, arts, cultures, customs and local wisdom can be transferred to learners as the plan set, and 5) sport and recreation promotion, with limitation of rules, regulations and budget, the operation cannot be arranged as the demand of communities.

3. Guidelines for educational management promotion of child development centers under Khlong Jed Sub-district Administration Organization, khlongluang District, Pathum Thani Province consist of 5 main factors; 1) Objectives, 2) Principles, 3) Operation systems, 4) Educational Management of child development center, and 5) Buddhist principles supporting education of child development center; Brahmavihara Dhamma, Iddhipada, and Sangahavatthu Dhamma.

Keywords: Guidelines for the Promotion of Education, Child Development Centers

บทนำ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนับเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา และยังมีบทบาทมากขึ้นในอนาคต อันเนื่องมาจากนโยบายกระจายอำนาจการจัดการศึกษาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้กำหนดหลักการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาได้ในระดับใดระดับหนึ่งตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น รวมทั้งให้กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประสานส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัด และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบ อันได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เทศบาล กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาและให้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจทำให้บริการสาธารณะ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และตามอัธยาศัยตามความพร้อมของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ตามความต้องการของประชาชน และตามความเหมาะสมด้านอื่นๆ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนอกจากจะมีบทบาทในการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้นแล้วยังมีบทบาทในกรณีมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของรัฐในด้านต่างๆ เช่น ด้านงบประมาณและทรัพย์สิน ด้านวิชาการ เช่น การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน การระดมผู้รู้ในชุมชนให้มีส่วนร่วม ในการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังมีส่วนร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษา กรรมการเขตพื้นที่การศึกษา กรรมการที่ปรึกษาหรือกรรมการอื่นๆ ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ.๒๕๕๒ กำหนดอำนาจหน้าที่ภายใต้บังคับของ มาตรา ๖๗ (๕) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๖๐) ในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องอาศัยความร่วมมือจากทั้งหน่วยงานภาครัฐ และชุมชนท้องถิ่นเพื่อให้เด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่น ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพทั่วถึงสอดคล้อง กับความต้องการที่หลากหลาย และวิถีชีวิตของท้องถิ่น ซึ่งสภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาท้องถิ่น ปัจจุบันมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) รวมทั้งสิ้น จำนวน ๗,๘๕๓ แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) จำนวน ๗๖ แห่ง เทศบาลนคร จำนวน ๓๐ แห่ง เทศบาลเมือง จำนวน ๑๗๘ แห่ง เทศบาลตำบล จำนวน ๒,๒๓๓ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จำนวน ๕,๓๓๔ แห่ง องค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ กรุงเทพมหานคร ๑ แห่ง และเมืองพัทยา ๑ แห่ง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, ๒๕๖๐)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนอกจากจะมีบทบาทในการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้นแล้วยังมีบทบาทในกรณีมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของรัฐในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านงบประมาณและทรัพย์สิน ด้านวิชาการ เช่น การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน

การระดมผู้รู้ในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังมีส่วนร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษา กรรมการเขตพื้นที่การศึกษา กรรมการที่ปรึกษาหรือกรรมการอื่นๆ

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเจ็ด มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ทางการศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ วิจัยและพัฒนาหลักสูตร การแนะแนว การวัดผล ประเมินผล การพัฒนาตำราเรียน การวางแผนการศึกษา ของมาตรฐานสถานศึกษา การจัดบริการส่งเสริมการศึกษา การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา การเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษา ส่งเสริมการวิจัย การวางโครงการ สำรอง เก็บรวบรวมข้อมูล สถิติการศึกษา เพื่อนำไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบาย แผนงาน และแนวทางการปฏิบัติในการจัดการศึกษาการเผยแพร่การศึกษาและงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย แบ่งส่วนราชการภายในออกเป็น ๒ ฝ่าย ๑) ฝ่ายบริหารการศึกษา มีหน้าที่ความรับผิดชอบ คือ งานบริหารงานการศึกษาและงานกิจการโรงเรียน ๒) ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีหน้าที่ความรับผิดชอบ คือ งานส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และงานสนันทนาการ (องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเจ็ด, ๒๕๕๘)

ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าการศึกษาเพื่อการวิจัยเรื่องแนวทางการส่งเสริมจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเจ็ด อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยมีการกำหนดการศึกษาครอบคลุมทั้ง ๙ หมู่บ้าน ที่อยู่ในตำบลคลองเจ็ด จะมีส่วนช่วยให้ทราบถึงผลของการบริหารจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเจ็ดตลอดถึงปัญหาข้อเสนอแนะทางออกของปัญหาที่ดีเพื่อหาผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปบูรณาการกับองค์กรต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี นโยบายและวิธีการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาเด็กเล็ก
๒. เพื่อวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเจ็ด อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี
๓. เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเจ็ด อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วยการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) การสัมภาษณ์ (Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยมีขั้นตอนการวิจัย ๓ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี นโยบายและวิธีการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาเด็กเล็ก มีวิธีการวิจัยโดยการวิเคราะห์เอกสาร และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ ๒ วิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเจ็ด อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี มีวิธีการวิจัยโดยการสัมภาษณ์ข้อมูลหลัก จำนวน ๑๐ รูป/คน และทำการวิเคราะห์ข้อมูลการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ ๓ เสนอแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเจ็ด อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี มีวิธีการวิจัยโดยการสนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๑๑ รูป/คน และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้ง ๓ ประการ ดังนี้

๑. แนวคิด ทฤษฎี นโยบายและวิธีการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย

๑) การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และให้มีการกระจายอำนาจไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สถานศึกษาบริหารจัดการได้เอง

๒) การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องยึดหลักการจัดการศึกษาตลอดชีวิตการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของสังคมและการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องที่ต้องสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๓) การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วน ทหารวมมาหาไทย มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อพัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณลักษณะ และสมรรถนะตามวัย

๔) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย กำหนดมาตรฐานการพัฒนา ศูนย์เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ๑๑ ด้าน

๕) นโยบายการบริหารงานของผู้บริหารท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเจ็ด อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ได้กำหนดเป็นพันธกิจ ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการจัดการศึกษา ด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีต ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น และด้านส่งเสริมการกีฬานันทนาการ

๒. สภาพการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเจ็ด อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี มีดังนี้

๑) การส่งเสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในตำบล

ก. สภาพปัญหา คือ บุคลากรครูผู้ดูแลเด็กเล็กมีอัตราส่วนไม่เหมาะสมกับนักเรียน สถานศึกษาสถานที่เครื่องเล่นสนามไม่ได้มาตรฐานยังขาดห้องพยาบาล มุมพักผู้ปกครอง งบประมาณมีข้อจำกัดในการบริหารจัดการภายใต้ข้อระเบียบกฎหมาย ที่เข้มงวดและมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอด และมีการส่งเสริมและสนับสนุนทั้ง ๕ ด้าน ตามแผนพัฒนาแต่มีปัญหา คือ ด้านอาคารสถานที่ ยังไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็กนักเรียนที่เพิ่มขึ้นในปัจจุบัน

ข. แนวทางแก้ไข คือ ในด้านบุคลากรมีการปรับแผนอัตรากำลังครูให้เหมาะสมกับจัดการ ครูผู้ดูแลเด็กเพิ่มให้เหมาะสมกับจำนวนเด็กนักเรียน จัดหาเครื่องเล่นสนามที่ได้มาตรฐานให้ศูนย์

พัฒนาเด็กเล็กโดยการเข้าแผนพัฒนาสี่ปีไว้ก่อน ทำงานภายใต้ระเบียบศึกษาระเบียบกฎหมายให้รัดกุมในการทำงาน และการจัดแผนพัฒนาในระยะ ๔ ปี เพื่อแก้ไขให้บรรลุจุดประสงค์และความต้องการของชุมชน เช่น เพิ่มห้องเรียนให้เพียงพอ และเพิ่มอัตราครูบุคลากรทางการศึกษา

๒) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้มาตรฐานสากล

ก. สภาพปัญหา คือ มาตรฐานที่ใช้ในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นมาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีทั้งหมด ๒๓ มาตรฐาน ๙๔ ตัวบ่งชี้ ซึ่งมีรายละเอียดของการดำเนินงานมากทำให้การบริหารจัดการได้ไม่ทั่วถึงทุกตัวบ่งชี้ และปัญหาการขาดงบประมาณที่สนับสนุนลงมานั้นเป็นไปอย่างจำกัด

ข. แนวทางแก้ไข คือ จัดระบบการทำงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สอดคล้องกับมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งในเรื่องของวิชาการและการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็กพัฒนาสมบูรณ์ตามวัยครบทั้ง ๔ ด้าน และผู้รับผิดชอบควรเขียนโครงการเสนอไปยังผู้บริหารหน่วยงาน เพื่อจัดทำแผนพัฒนาเข้าสู่สภาตามขั้นตอน

๓) การส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ในตำบล

ก. สภาพปัญหา คือ แหล่งเรียนรู้ในตำบลมีน้อยไม่ค่อยน่าสนใจ และแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญบางแหล่งอยู่นอกพื้นที่ตำบลต้องใช้งบประมาณเพิ่มขึ้น จึงจะนำเด็กนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ได้ และมีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในตำบลจากชุมชนรอบๆ ใกล้สถานศึกษาให้เต็มศักยภาพเสียก่อน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้รับผิดชอบ

ข. แนวทางแก้ไข คือ จัดกิจกรรมศึกษาเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ในตำบลซึ่งปัจจุบันได้จัดทำโครงการภูมิปัญญาท้องถิ่นและโครงการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ คือ ประสานงานกับหน่วยงานอื่น เช่น กศน. จัดการศึกษาการสอนตามอัธยาศัยให้กับชุมชน และผู้รับผิดชอบต้องเสนอโครงการศึกษานอกสถานที่ต่อผู้บริหารและจัดทำแผนพัฒนาเข้าสู่สภาท้องถิ่นเพื่อจะได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป แต่ความใช้ดุลยพินิจให้มีการส่งเสริมการเรียนรู้จากแหล่งชุมชนในตำบลให้เหมาะสมกับเด็กนักเรียนตามสภาพโอกาส

๔) การทำนุบำรุงศาสนา อนุรักษ์สืบสานศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ก. สภาพปัญหา คือ ปัญหาเพียงเล็กน้อย เพราะสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนได้ตรงกับแผนและโครงการที่วางไว้ เช่น การแห่เทียนพรรษา ประเพณีการลอยกระทงการเข้าวัดเพื่อปฏิบัติธรรมในวันสำคัญ

ข. แนวทางแก้ไข คือ ควรจัดกิจกรรมโครงการโครงการภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เด็กๆ ได้ทำกิจกรรมและสอนเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เด็กๆ ได้รู้จักและทำความเข้าใจกับผู้มีความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นส่วนในเรื่องของการอนุรักษ์สืบสานศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณี อบต. ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

๕) การส่งเสริมกีฬาและนันทนาการ

ก. สภาพปัญหา คือ ข้อจำกัดของกฎระเบียบที่ใช้ในการทำงาน จึงไม่สามารถทำตามความต้องการของชุมชนได้ทุกอย่าง และปัญหาด้านงบประมาณ เพราะการจัดกีฬาเด็กต้องใช้งบประมาณในการจัดบางปีมีจำกัดไม่เต็มศักยภาพของเด็ก

ข. แนวทางแก้ไข คือ ใช้แนวทางในการที่ไม่ผิดต่อระเบียบและส่งเสริมให้มีการจัดแข่งขันกีฬาขึ้นทุกปีเป็นการแข่งขันกีฬาเยาวชนประชาชนทั่วไป เพื่อจะได้ถูกระเบียบสำหรับเด็กนักเรียนของ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ก็จัดให้มีการออกกำลังกายกิจกรรมนันทนาการทุกวันมีโครงการแข่งขันกีฬา ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้วยกัน และผู้บริหารควรวางแผนทำโครงการเพื่อให้มีการส่งเสริมกีฬาและ นันทนาการเป็นไปอย่างเต็มศักยภาพของเด็ก

๓. แนวทางการส่งเสริมจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบล คลองเจ็ด อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี มีรายละเอียดดังนี้

แนวทางการส่งเสริมจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลคลอง เจ็ด อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ควรคำนึงถึงการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุนกับทุกภาค ส่วนในสังคม เพื่อเป็นการระดมความร่วมมือทั้งทรัพยากรและการลงทุนทางสังคมที่มีอยู่ให้เกิด ประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และส่งเสริมความพร้อมของเด็กเล็กในการเข้ารับ การศึกษาระดับขั้นพื้นฐานต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและส่งเสริมความเข้มแข็งของครอบครัวและ ชุมชนท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของสังคมจนเป็นที่ยอมรับในศักยภาพของการบริหาร จัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองเจ็ด อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดย กระบวนการบริหารจัดการแบบการมีส่วนร่วมเป็นการระดมสรรพกำลังจากทุกภาคส่วนของสังคม ภายใต้อำนาจการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหาร และหัวหน้าส่วนราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ครู ผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็ก เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์กับทุกภาคส่วนเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัด การศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นสถานศึกษาและพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพของชุมชนและ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรรัฐ สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนา สามารถมีส่วนร่วมในการส่งเสริมจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเจ็ด อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วย ๕ ประการ ได้แก่ ๑) วัตถุประสงค์ ๒) หลักการ ๓) ระบบการดำเนินการ ๔) การส่งเสริมจัดการศึกษา ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๕) หลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีรายละเอียดดังนี้

๑) วัตถุประสงค์ (๑) เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน คือ ร่างกาย จิตใจสังคม และสติปัญญา (๒) เพื่อพัฒนาเด็กเล็ก ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มี คุณลักษณะ และสมรรถนะตามวัย โดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัย (๓) เพื่อ ส่งเสริมให้เด็กเล็กสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขและมี คุณภาพ (๔) เพื่อแบ่งเบาภาระผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดู ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของเด็กเล็ก ตามบริบท และวัฒนธรรมของชุมชน สังคม ในท้องถิ่น (๕) เพื่อส่งเสริมความรัก เอื้ออาทร ของ สถาบันครอบครัว ชุมชน และสังคมท้องถิ่น

๒) หลักการ เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการ ตลอดจน การเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือบุคลากรที่มี ความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเอง ตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้าน อย่างสมดุลและเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการ ดังนี้ (๑) ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท (๒) ยึดหลักการอบรม เลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของ เด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย (๓) พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและ

กิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย (๔) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข

๓) ระบบการดำเนินการ ระบบการดำเนินการส่งเสริมจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเจ็ด อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดปทุมธานี ดังนี้ (๑) กำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในด้านต่างๆ ให้ได้คุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นโยบายและแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (๒) เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (๓) พิจารณาสั่งเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการบริหารงานด้านบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (๔) พิจารณาสั่งเสนอแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์ฯ ตามหลักวิชาการ และแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (๕) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (๖) ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือการพัฒนาเด็กเล็กด้านการจัดการศึกษาและระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔) การส่งเสริมจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การส่งเสริมจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเจ็ด อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วย ๕ ประการดังนี้

(๑) ด้านการส่งเสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในตำบล

-การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัยในตนเองรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ จึงควรจัดกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดคล้องคุณธรรมจริยธรรม ตลอดเวลาที่โอกาสเอื้ออำนวย

-การพัฒนาสังคมนิสัย เพื่อให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจกรรมประจำวันมีนิสัย รักการทำงาน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น จึงควรจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่นรับประทานอาหารเช้าพักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงของส่วนรวมเก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ

-การพัฒนาการคิด เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอด สังเกต จำแนกเปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับเหตุการณ์ แก้ปัญหา จึงควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ทดลอง ศึกษาสถานประกอบการ หรือจัดให้เด็กได้เล่นเกมการศึกษาที่เหมาะสมกับวัยอย่างหลากหลาย ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและในการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ หรือรายบุคคล

-การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่างๆรอบตัว โดยใช้กิจกรรมศิลปะและดนตรีเป็นสื่อ ใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ให้ประดิษฐ์สิ่งต่างๆอย่างอิสระ

ตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็กเล่นบทบาทสมมติในมุมเล่นต่างๆ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นก่อสร้าง
สิ่งต่างๆ เช่นแห่งไม่รู้ปรองต่างๆ

-การพัฒนาภาษา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้สึกความนึกคิด
ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ จึงควรจัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลาย
ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่าน และบุคลากรที่แวดล้อมต้องเป็น
แบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

-การมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และ
ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก โครงการและกิจกรรมพัฒนาต่างๆ ตามแผนพัฒนาการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

-ร่วมในการอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ กิจกรรมต่างๆ และดูแลความ
ปลอดภัยเด็กเล็กภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

-ให้คำปรึกษาแนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน ในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

-ส่งเสริมให้ครอบครัว ชุมชน และทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมของศูนย์พัฒนา
เด็กเล็กในการจัดกิจกรรมปฐมวัย ประชุมผู้ปกครอง และเยี่ยมบ้าน

-ส่งเสริมให้ครอบครัว ชุมชน และภาคส่วนของสังคมสามารถให้การสนับสนุนศูนย์พัฒนา
เด็กเล็กในด้านวัสดุครุภัณฑ์ สื่อการเรียนการสอน และอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเด็ก
ปฐมวัยในห้องเรียน

-ส่งเสริมให้ครอบครัว ชุมชน และภาคส่วนของสังคมสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่างๆ ใน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ รวมทั้งการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ และครุภัณฑ์ต่างๆ ในการ
พัฒนาเด็กปฐมวัย

-สนับสนุนงบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ ในการดำเนินงานตามแผนงาน
โครงการหรือกิจกรรมที่กำหนด โดยถือปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย และหนังสือสั่งการของทางราชการ

-พัฒนาแหล่งการเรียนรู้จัดสิ่งแวดล้อมให้สะอาด ปลอดภัย เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา
ผู้เรียนบรรยากาศ

-ส่งเสริมผู้เรียนให้รู้จักวิธีการดูแลรักษาความสะอาดปราศจากโรคภัย

(๒) ด้านการส่งเสริมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้มาตรฐานสากล

- พัฒนาการจัดการศึกษาตามสมรรถนะ ๗ หลักการ คือ ๑) การเคลื่อนไหวและสุขภาพ
ทางกาย ๒) ส่วนหลัก ๒ พัฒนาการด้านสังคม ๓) ส่วนหลัก ๓ พัฒนาการด้านอารมณ์ ๔) ส่วนหลัก ๔
พัฒนาการด้านการคิดและสติปัญญา ๕) ส่วนหลัก ๕ พัฒนาการด้านภาษา ๖) ส่วนหลัก ๖
พัฒนาการด้านคุณธรรม จริยธรรม ๗) ส่วนหลัก ๗ พัฒนาการสร้างสรรค์

-เน้นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย เช่น ค่านิยมหลัก ๑๒
ประการ ความรู้ทักษะอาชีพ/ทักษะชีวิต ความรู้ทักษะการสื่อสาร ความรู้ทักษะกระบวนการคิด
ความรู้ทักษะเทคโนโลยี ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น และความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

-ร่วมระดมทรัพยากรและสนับสนุนการพัฒนาอาคารสถานที่ บุคลากร สื่อ วัสดุ ครุภัณฑ์
กิจกรรมศึกษาเรียนรู้นอกสถานที่ อาหารเสริม อาหารว่าง อุปกรณ์กีฬา และอื่นๆ ในการดำเนินงาน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

-ร่วมพิจารณาเสนอแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์ฯ ตามหลักวิชาการและแผนพัฒนาการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

-ส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุม การอบรมสัมมนาหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ครูผู้ดูแลเด็กผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/หน่วยงานภายนอก และทุกภาคส่วน เพื่อความร่วมมือในการจัดการศึกษาและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่างๆ

-ส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งเป็นงานวิจัยที่มุ่งพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หรือพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่กำหนดในหลักสูตรหรือสังคมคาดหวัง โดยครูผู้ดูแลเด็กหรือดำเนินการร่วมกับหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้เรียน โดยส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นรายบุคคล หรือรายกลุ่ม ภาคเรียนละ ๑ เรื่อง และวิจัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (วิจัย ๕ บท) ปีละ ๑ เรื่อง

-จัดการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

(๓) ด้านส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ในตำบล

-สามารถให้บริการแก่ครอบครัว ประชาชน หรือชุมชนในท้องถิ่น โดยให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ครูผู้ดูแลเด็ก หรือผู้ดูแลเด็ก เป็นวิทยากรในการเผยแพร่ความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย

-ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ทุกภาคส่วนมี ส่วนร่วมในการจัดการศึกษาการพัฒนาบุคลากร และการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

-สามารถให้บริการด้านวิชาการ สารสนเทศหรือเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านเด็กปฐมวัยให้กับ พ่อแม่ ผู้ปกครอง เยาวชน และชุมชนในการค้นคว้าศึกษาต่างๆ

-ส่งเสริมให้ครอบครัว ชุมชน และทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการจัดทำป้ายนิเทศและมุมเรียนรู้ผู้ปกครอง จัดทำสารสัมพันธ์ระหว่างศูนย์ฯ กับผู้ปกครอง และจัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ นวัตกรรม สื่อการเรียน และผลงานเด็ก

-สนับสนุนการจัดประสบการณ์เรียนรู้และพัฒนาเด็กปฐมวัยภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ โดยให้เด็กปฐมวัยเข้าไปเรียนรู้จากสถานที่จริงในแหล่งเรียนรู้ของชุมชน และภาคส่วนต่างๆ

-การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น และภาคสังคมรับทราบอย่างทั่วถึง

(๔) ด้านทำนุบำรุงศาสนา อนุรักษ์สืบสานศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

-การมีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรในการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น ศึกษาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาที่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการเด็กให้กับผู้ปกครองและชุมชน

-ส่งเสริมให้ครอบครัว ชุมชน และทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา ประเพณี และโอกาสต่างๆ ของท้องถิ่น

-ส่งเสริมให้ครอบครัว ชุมชน และทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่สาธารณะ เช่น ตลาด วัด สวนสาธารณะ ฯลฯ

-สนับสนุนให้ปราชญ์ชาวบ้านถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่บุคลากรและเด็กเล็ก หรือร่วมเป็นครูท้องถิ่นในการพัฒนาเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือผู้มีความรู้จากหน่วยงานต่างๆ มาถ่ายทอดความรู้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๕) ด้านส่งเสริมกีฬาและนันทนาการ

-การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหว และความคล่องแคล่วในการใช้อวัยวะต่างๆ จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นอิสระ กลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

-การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกมต่อภาพฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับชิ้นส่วนใช้อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว

-การฝึกสุขนิสัยและลักษณะนิสัยที่ดี เป็นกิจกรรมที่สร้างเสริมสุขนิสัยที่ดีในเรื่องการรับประทานอาหาร การนอน การทำความสะอาดร่างกาย การขับถ่าย ตลอดจนปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีในการดูแลสุขภาพอนามัยและการแสดงมรรยาทที่สุภาพ นุ่มนวลแบบไทย

-ใช้สื่อสื่อและนวัตกรรมการจัดประสบการณ์เรียนรู้ เพื่อพัฒนาเด็กในด้านต่างๆ ให้ครบทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา โดยบูรณาการผ่านการเล่น และเน้นให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการกระทำโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า

-ร่วมในการอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ กิจกรรมต่างๆ และดูแลความปลอดภัยเด็กเล็กภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

-สามารถมีส่วนช่วยในการสนับสนุนการให้บริการสาธารณะแก่ชุมชน หรือประชาชนได้ตามบริบทหรือวัฒนธรรมของท้องถิ่น

-สามารถให้บริการด้านอาคารสถานที่แก่ครอบครัวชุมชน หรือประชาชนภายในท้องถิ่นในวันสำคัญต่างๆ หรือการจัดกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน

-สนับสนุนข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่จะเป็ประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย พัฒนาครู และพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

-บูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้สู่แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น

๕) หลักพุทธธรรมในการส่งเสริมการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

หลักพุทธธรรมในการส่งเสริมการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๒ หลักธรรม คือ พรหมวิหาร ๔ และอิทธิบาท ๔

(๑) พรหมวิหาร ๔ ได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา คือ ครูผู้ดูแลเด็กที่มีต่อการใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ในการบริหารงานบุคคลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคือการบริหารที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติมีกำลังใจในการทำงานและมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ควรได้รับการยกย่องสำหรับผู้ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างดีหรือมีการให้คำแนะนำพร้อมด้วยให้กำลังใจเมื่อผู้ปฏิบัติงานทำงานผิดพลาดเมื่อให้ทำงานนั้นๆ ดำเนินแล้วเสร็จได้อย่างร่วมควรมีการจัดอบรมให้แก่บุคลากรหรือจัดให้มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่เพื่อเป็นการพัฒนาและส่งเสริม ศักยภาพต่อผู้ปฏิบัติงานทั้งควรส่งเสริมให้มีการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นระหว่างบุคลากรการดำเนินงานของศูนย์ด้วยการนอกจากนี้ควรมีการแจ้งการประเมินปฏิบัติงานด้วยความซัดแจ้งและโปร่งใสและความเป็นจริง

(๒) อิทธิบาท ๔ ได้แก่ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา เป็นหลักธรรมที่สำคัญในการบริหารจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ โดยการน้อมนำหลักคำสอนขอพระพุทธเจ้ามาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาได้ทุกหน่วยงานหลักธรรมที่ยึด จะทำให้การส่งเสริมการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก็จะสำเร็จทุกประการตามหลักพุทธธรรม

(๓) สังคหัตถ์ ๔ ได้แก่ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา สมานัตตตา เป็นหลักธรรมที่เป็นเครื่องสงเคราะห์กันและกัน ผู้ที่จะมีสัมพันธภาพได้นั้น ต้องยึดถือและปฏิบัติตามสังคหัตถ์ ๔ ประการ มีความสำคัญในการส่งเสริมการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ (๑) ทาน (การให้) หมายถึง การให้ปันสิ่งของของตนเองแก่ผู้อื่น ถือเป็นหลักสำคัญเบื้องต้น เพราะการผูกใจนั้น ต้องอาศัยหรือใช้การให้เป็นเบื้องต้น การให้เป็นการแสดงออกของไมตรีจิตของผู้ให้ ผู้รับย่อมพอใจ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เป็นความอบอุ่นของชีวิต (๒) เปยยวัชชะ (วาจาเป็นที่รัก) หมายถึง การเจรจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน เป็นหลักสำคัญรองลงมา เพราะการให้แต่เพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอต่อการยึดเหนี่ยวน้ำใจ จึงต้องใช้คำพูดที่ไพเราะช่วยเหนี่ยวรั้งอีกด้วย ไม่ใช่คำพูดหยาบ ให้ใช้คำพูดที่จริงใจต่อกัน ทักทายปราศรัยกับเพื่อนบ้าน มิตรสหาย ผู้ที่มาติดต่อสอบถาม ต้องใช้คำพูดสุภาพและไพเราะ (๓) อตถจริยา (การประพฤติประโยชน์) หมายถึง การประพฤติปฏิบัติให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคมส่วนรวม จะทำให้เป็นคนน่ารัก น่านับถือ (๔) สมานัตตตา (วางตนสม่ำเสมอ) หมายถึง ความมีตนเสมอ คือ ทำตัวให้เข้ากันได้ เช่น ไม่ถือตัว ร่วมทุกข์ร่วมสุขกัน โดยประพฤติตนเสมอต้นเสมอปลาย เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเจ็ด อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี” เป็นการวิจัยพบประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

สภาพการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเจ็ด อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่า ๑) การส่งเสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในตำบลบุคลากรครูผู้ดูแลเด็กเล็กมีอัตราส่วนไม่เหมาะสมกับนักเรียน สถานศึกษาสถานที่เครื่องเล่นสนามไม่ได้มาตรฐานยังขาดห้องพยาบาล มุมพักผู้ปกครอง งบประมาณมีข้อจำกัดในการบริหารจัดการ และอาคารสถานที่ยังไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็กนักเรียนที่เพิ่มขึ้นในปัจจุบัน ๒) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้มาตรฐานสากล มาตรฐานที่ใช้ในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นมาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีทั้งหมด ๒๓ มาตรฐาน ๙๔ ตัวบ่งชี้ ซึ่งมีรายละเอียดมากทำให้การบริหารจัดการได้ไม่ทั่วถึงทุกตัวบ่งชี้ ๓) การส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ในตำบล แหล่งเรียนรู้ในตำบลมีน้อยไม่ค่อยน่าสนใจ และแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญบางแหล่งอยู่นอกพื้นที่ตำบลต้องใช้งบประมาณเพิ่มขึ้น ๔) การทำนุบำรุงศาสนา อนุรักษ์สืบสานศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีปัญหาเพียงเล็กน้อย เพราะสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนได้ตรงกับแผนและโครงการที่วางไว้ และ ๕) การส่งเสริมกีฬาและนันทนาการ มีข้อจำกัดของกฎระเบียบที่ใช้ในการทำงานมากจึงไม่สามารถทำตามความต้องการของชุมชนได้ทุกอย่างและปัญหางบประมาณ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สําราย ชนวนวัน (อ้างใน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๓: ๖๐) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาศักยภาพการส่งเสริมการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในเขตตรวจ

ราชการที่ ๔ ผลการวิจัยพบว่า ๑) ปัญหาการปฏิบัติงานส่งเสริมการจัดการศึกษาของ อบต. พบว่า อบต. มีงบประมาณน้อย จึงให้การช่วยเหลือโรงเรียนได้น้อย ไม่ค่อยมีส่วนร่วมวางแผนจัดหาสื่อ อุปกรณ์กับโรงเรียนไม่มีบทบาทเข้าไปพัฒนาอาคารสถานที่และกิจกรรมของโรงเรียน ขาดการประสานงานกับโรงเรียน มีบุคลากรที่มีความรู้ด้านการศึกษาน้อยและไม่ค่อยเข้าใจบทบาทที่แท้จริงของโรงเรียน ๒) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาของ อบต. คือ อบต. มีความสามารถจัดการศึกษาได้ อยากให้การช่วยเหลือโรงเรียนด้านอื่นๆ นอกจากการสนับสนุนงบประมาณ โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ อบต. เข้าไปมีส่วนร่วมจัดการศึกษากับโรงเรียนให้มากยิ่งขึ้นและควรกำหนดแนวปฏิบัติงานให้สามารถปฏิบัติงานกับโรงเรียนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (๒๕๕๐: ๖๑) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาโยบายส่งเสริมการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ๑) สภาพปัญหา พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีปัญหาด้านการขาดแคลนหลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตร การผลิตสื่อการจัดการเรียนการสอน ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจด้านวิชาการขาดแคลนงบประมาณ การจัดสรรยังมีความล่าช้า ไม่เป็นธรรมและไม่ตรงกับความต้องการ มีระเบียบและเงื่อนไขการใช้มากเกินไป บุคลากรทางการศึกษาไม่เพียงพอและวุฒิการศึกษาไม่ตรงกับลักษณะงาน ระบบและโครงสร้างการบริหารองค์กรไม่ชัดเจน การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การศึกษายังขาดนโยบายและแนวการดำเนินงานที่ชัดเจน บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ ๒) ปัจจัยที่ส่งเสริมในการจัดการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ ฝ่ายบริหารเป็นทีมเดียวกันและทำงานอย่างต่อเนื่อง ประชาชนเห็นความสำคัญของการศึกษาและเข้ามามีส่วนร่วม การเมืองที่มีขั้วฝ่ายเดียวกัน ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ การขาดบุคลากรที่รับผิดชอบด้านการศึกษาโดยตรง ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรมีเจตคติไม่ดีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฝ่ายการเมืองไม่มุ่งมั่นในการถ่ายโอนการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการไม่ประสงค์กระจายอำนาจการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเจ็ด อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ไปพัฒนาให้เป็นคู่มือการนำแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเจ็ด อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานีไปใช้ต่อไป

๒. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๑) องค์การบริหารส่วนตำบล ควรศึกษาแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเจ็ด อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ให้โดยละเอียดก่อนนำไปใช้

๒) หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องควรนำแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเจ็ด อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาต่อไป

๓. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรทำการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเจ็ด อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี และในจังหวัดอื่นๆ

๒) ควรทำการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเจ็ด อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ด้วยกระบวนการวิจัยเชิง
ปริมาณ หรือการวิจัยเชิงผสมวิธี

บรรณานุกรม

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๐). **วารสารการศึกษาไทย**. แหล่งข้อมูล:

http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=7360&Key=news_research

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (๓๑ มีนาคม ๒๕๖๐). **ข้อมูลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**.

แหล่งที่มา: <http://www.dla.go.th/work/abt/>

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเจ็ด. (๒๕๕๘). **แผนอัตรากำลัง ๓ ปี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.**

๒๕๕๘-๒๕๖๐. องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเจ็ด. เอกสารอัดสำเนา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๓). **การจัดการศึกษาขององค์การ
บริหารส่วนตำบล**. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. (๒๕๕๐). **การวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายส่งเสริมการจัดการการศึกษา
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.